...УДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫН!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

№ 260 (12162)
1969 оной ноябриин 5, среда

Сэн 2 мүнгэн

...уряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Советскэ Союзай ажалшад! Ажалдаа коммунис ёhоор хандадаг байхын түлөө тэмсэгты, ниитын баялигые нангинаар хямгадагты, улам арьбадхагты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряалнуудhаа).

...ИЧЕСКЭ ...ЖЭЛТЫН ...А ҮРЭ

ЭГЭЭЛ ОНЬҺОН, ШЭНЭ АРГА

Репортаж

...ниэ олоороо ерэhэн ...шадые Новоильин...н hананагүй ёhо...Зэ» түхэлэй хүнгэн ...үлөөнhөө hубэрил... леспромхозой кон...хол байба. Үдэ... ...дэнэр бүри оло...үлеэгдэhэн айлша...н, автомашинанууд ...табилуулан, хоёр...й зай гаталжа, хү...дхибэ.

...метртэ зурыhан ...данис хоёр тэ...ь холбоhон ман...ербылдэнэ. Тэдэнэй ...рhэн Улаан туг ...шэрээр ялалзаhан ...н буудхэнүүд, шэ...жэнүүд...

...шье, автомат ли...үүд сугларанхай. ...складуудhаа тү... харгыгаар шэрэг... асаргадаhан модон ... Буудхэ соо hуу... кнопко дараадхи...түхеэрэлгэнүүд, лини ... Түмэр гэнжэнүүд ...н модон таhа тай...жуулагдана.

...дон ябталагдахатай ...р абаргаараа тэдэ... талын үргэн тү...рмо дээрэ буул... минута соо ар...баад кубометр модон тайрагдажа, сорт сортоороо илгагдан, кранай хүсөөр ашаалагдана. Кранай иишэ тиишээ hолжорон, нэгэ талаhаа нүгөөдэ талада модо зөөжэ байхыень харахада урматай.

СССР-эй ой модоной промышленностиин ЦНИИМЭ-эй инженер Л. Е. Кацинальсон оньhон түхеэрэлгын кнопко даража, складай лини хүдэлгэжэ байна.

Леспромхозой оньhожоруулагдамал шэнэ складай түрүүшын ээлжээн иигэжэ туршагдажа эхилээ. Оньhожоруулагдаhан иимэ ехэ склад ганса республика дотор бэшэ, харин орон доторнай түрүүшынхээ эндэ баригдаа. Тиимэhээ тэрэнэй туршалга хараха, оньhон түхеэрэлгэтэйнь танилсахаяа хүршэ, мүн республикымнай бусад леспромхоз, предприятинуудай директор, инженернүүд, республикын хүтэлбэрилхы нүхэд эндэ олоороо ерэhэн байба.

Шэнэ складые хуушан складтай сасуулхаар бэшэ. Хэдэн километр утатай түмэр замые зубшаhан хуушанай складай ехэ ажал хүнэй бар хүсөөр хэгдэдэг hэн. Тусхай бригаданууд асаргадаhан модо отолон ашадаг, 6—8 хүнhөө бүридэhэн бригаданууд модо ашаалдаг байгаа. Шэнэ складай бүхы хүдэлмэри оньhожоруулагданхай. Буудхэ соо hуудаг нэгэ оператор оньhон түхеэрэлгын ашаар складай хоёр поточно лини хангаха юм. Мүнөө түрүүшын ээлжээнэй дүрбэн лини туршагдаба, hаяар үшөө дүрбэн лини бэлэн болгогдохо. Оньhожоруулмал доодо склад жэлдээ 800 мянган кубометр модо тайраха, илгаха, тиигэжэ хэрэглэгшэдтэнь ашаалан ябуулха аргатай. Складые оройдоо 24 оператор хангаха юм.

СССР-эй Ой модоной промышленностиин механизациин, электрификациин талаар научно-шэнжэлэлгын түбэй институдай (ЦНИИМЭ) мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро леспромхозой барилгашад, хабсаргагшад богонихон болзор соо шэнэ склад барижа дүүргээ. Хэhэн, бүтээhэн ажал тухайгаа тэдэнэй хөөрэхые шагная.

ЦНИИМЭ-эй шэнэ техникэ, технологи нэбтэрүүлхэ талаар бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ Иван Иванович **Ефимов:**

— Оньhожоруулмал складай бүхы түхеэрэлгэ хангаан хүдэлгэхэ 8 пульт тодхогдоо. Манай институдай 15 мэргэжэлтэд оньhон энэ арга хабсарган табиhан, хүдэлгэжэ үзэhэн, шалгаhан байна. Оньhон түхеэрэлгэ хангаха операторнуудые бэлдээбди. Тэдэнэр өөhэдынгөө дүүргэхэ ажалые hайнаар шудалаа. Эндэ hуугаад лэ, эдэ олон кнопконуудые даража, түхеэрэлгэ хүдэлгэн, техникын хүсөөр доодо складай бүхы хүдэлмэри хэдэг болохо. Бидэнэр энэ жэлэй июнь hараhаа эндэ хүдэлжэ байнабди. Складай барилга, хабсаралга дүүргэгдээ, туршалга, шалгалта хэгдэжэ байна.

Леспромхозой харгы барилгын мастер Федор Пимонович **Кашин:**

— Бидэнэр түрүүшээр түмэр замай үргэн харгы барижа эхилээбди. Энэл харгыгаар модон шэрэгдэжэ, түмэр замай станци хүргэгдөөд, саашаа хэрэглэгшэдтээ эльгээгдэжэ байха. Ой соо бэлэдхэгдэhэн модо шэрэхэ нарин харгы татагдаа. Эндэ хүдэлхэ хүнүүдэй ажал хүнгэн байха. Орёо техникэ шудалhан операторнууд эндэ ажаллаха. Модошод шэнэ техникээр улам хангагдажа, ажалынь хүнгэн, бүтээсэ ехэтэй боложо байна. Складай бүхы лининүүдэй хүдэлжэ эхилхэдэ, түмэр харгы нэмэгдэн баригдаха юм.

Барилгашадай прораб Анатолий Васильевич **Краснопеев:**

— Хамта дээрээ 80—100 хүн склад барилсаа, оньhон түхеэрэлгэ тодхолсоо. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри леспромхозой коллектив өөhэдынгөө хүсөөр дүүргэhэн байна. Хүдэлмэришэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаа, бүхы даабари богони болзор соо дүүргэлээ. Николай Иванович Смирновой даадаг бригада крануудые хабсарган тодхоhон юм. Мүнөө хоёр кран хүдэлжэ эхилээ. Тэдэнэй ехэ модо зөөхэ шалалтай байhые харабабди. Нэгэ доро 10 тонно модо үргэхэ юм. Үшөө хоёр кран хабсаргагдажа байна. Складай бүхы поточно лининүүдэй хүдэдхэдэ, 12 кран ашаглагдахаар багсаагдана.

Цыренжап Абидуевич Доржиевай, Николай Михайлович Козловой хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригаданууд hайнаар ажаллаа.

«Забайкаллес» комбинадай главна инженер А. И. Кораблев доодо складай лини туршахын урдахана леспромхозуудай, модоной предприятинуудай хүгжэлтэ тухай богонихон тайлбари хэбэ. Республикымнай ой модоной промышленность арадай ажахын хүгжэнги, оньhожоруулмал hалбари болонхой. Буряад ороной байгаалиин ехэ баялиг—ой модые гамтай hайнаар хэрэглэхын тула шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдэжэ, автомат аргаар хүдэлхэ лининүүд, шэнэ цехүүд, оньhон түхеэрэлгэнүүд баригдажа, тодхогдожо эхилээ. Хоёр-гурбан жэлэй саада тээ хүдэлжэ эхилhэн туршалгын жэшээтэ предприяти болохо Клюевскэ леспромхоздо хүсэ ехэтэй шэнэ автомашина, тракторнууд, шэнэ оньhон арга туршагдажа байна. Модоной хаядаhа, тайрадаhа, хибэдэhэ хэрэглэн болбосоруулжа, барилгада хэрэглэгдэхэ хабтагайнуудые үйлэдбэрилхэ тусхай цехүүд Онохойн, Буряадай мебелиин, модоной комбинадуудта, Сэлэнгын, Байгалай модоной баазануудта баригдажа эхилээ.

Шэнэ түхеэрэлгэ, бүтээсэ ехэтэй техникэ hаадгүй hайнаар хэрэглэхэ шадабаритай кадрнуудые бэлдэхэ асуудал хадаа ой модоной промышленностиимнай шухала зорилго болонхой. Шэнэ техникэ хэрэглэhэнэй ашаар ойрын жэлнүүдэй туршада модошон бүхэнэй ажалай бүтээсые 1000 кубометртэ хүргэхэ гү, али хоёр дахин дээшэлүүлхэ эрилтэ табигдаа. Мүнөө туршагдажа эхилhэн оньhожоруулмал доодо склад энэ эрилтэ дүүргэхэ талаар горитой алхам болоҗо үгэбэ...

Манай орон дотор түрүүшынхеэ баригдаhан шэнэ доодо склад hаяар ашаглалгада тушаагдахань.

С. БАРДАМОВА,
манай тусхай корр.

...түрүүшын үдэрhөө эндэ ажаллажа байhан хүдэлмэришэд. (Зүүн гарhаа): хабсаргагшадай бригадир И. И. Смирнов, ...бригадые даагша Ц. А. Доржиев, хүдэлмэришэд А. Ф. Сатюков, А. М. Зубакин.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

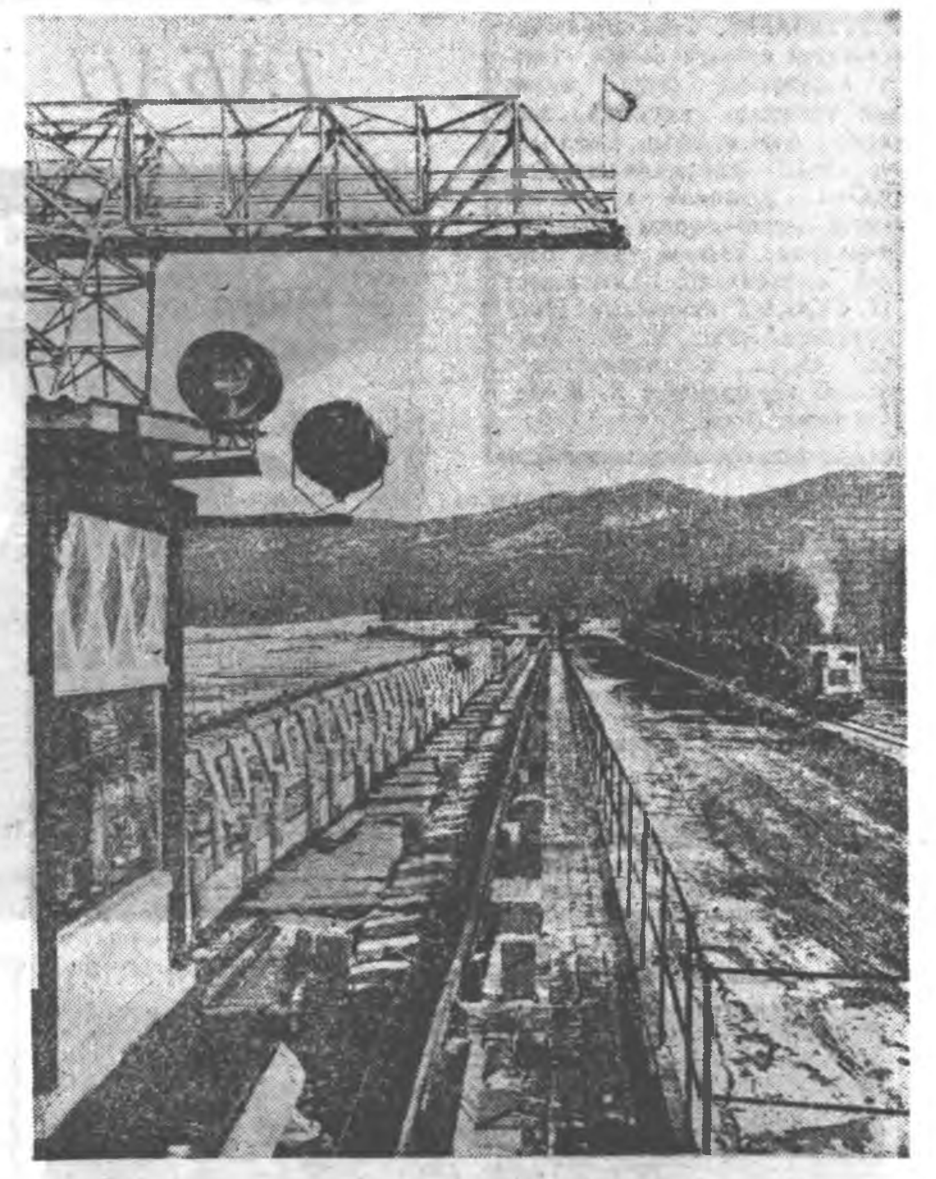

Оньhожоруулагдамал доодо складай юрэнхы түхэл.

...НЭ ТАСС ҺОНИН

...НИ БАРИСААНАЙ, ҮГЭЕЭ ...ЭСОЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

...(ТАСС). СССР-тэй хани барисаа бэелүүлдэг Ев...ис оронуудтахи бүлгэмүүдэй, мүн Хани барисаа...эмүүдэй ба гадаадын оронуудтай соёлой харил...й түлөөлэгшэдэй уулзалгын 1969 оной октябриин ...ин 3 хүрэтэр болоhон тухай коммюнике ноябриин ...нференци дээрэ тараагдаа.

..., Чехословакиин, Венгриин, ГДР-эй, Польшын ...ай бүлгэмүүдэй мүн Гадаадын оронуудтай хани ... соёлой холбооной совет бүлгэмүүдэй союзай тү...хабаадалгатай энэ уулзалгын үедэ В. И. Ленинэй ...жэлэй ойн бэлэдхэлдэ хабаатай асуудалнуудые ... тэрээндэ зорюулагдаhан хэмжээ ябуулгануудые ...аа дүй дүршэлөө хубаалдаа.

...а хабаадагшад В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэ...лэлэй социалис мүрысөөнэй дэлгэрэлгэ тухай, ...ртэ зорюулагдаhан хани барисаанай hаранууд, ...альна, дуунай фестивальнууд ба викторинанууд, ... зохёолнуудаар үнгэргэгдэхэ научна хуралдаа...еренцинүүд тухай ленинскэ темэнүүдтэ хабаа...д, элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүд тухай ном, ...а бусад материалнуудые хэблэн гаргалга тухай

...инэй ажабайдал, революционно ажал ябуулга...бодолой, теоретическэ уг баялигтайнь арад түмэ... танилсахын тула шухала бүхы юумэ хэхэбди гэжэ ...ууудай хани барисаанай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд

...олсолгын, үнэн сэхэ оршон байдалда үнгэрhэн, ...вай бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзалга аха ...стой эдэ эмхинүүдэй хоёр талын, олон талын ха...хэ ба бэхижүүлхэ ехэ арга боломжо тодорхойлжо ...ументын түгэсхэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

УРДА ВЬЕТНАМАЙ ДЕЛЕГАЦИ ЕРЭБЭ

Урда-Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын делегаци СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар ноябриин 3-да Москва ерээ. Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын Центральна Комитедэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын Консультативна Соведэй Түрүүлэгшэ доктор Нгуен Хыу Тхо тус делегациие толгойлно.

(ТАСС).

ХАРАА БОДОЛОЙ НЭГЭДЭЛ

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй арминуудай хүтэлбэрилхы тушаалтадай зүблөөн октябриин 30-hаа ноябриин 3 хүрэтэр Прагада болобо.

Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдхэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, Советскэ Союзай Маршал И. И. Якубовский энэ зүблөөе хүтэлбэрилөө. Нэгэдхэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэдхэлэй ямар байhанай, 1969 ондо хэгдэhэн оперативна, сэрэгэй hуралсалай үрэ дүн гаргагдаа, ерэхэ жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ. Зүблөөндэ хабаадагшад сэрэгэй зарим частьнуудта ошожо уулзаа, Чехословакиин Арадай армиин сэрэгүүдэй hуралсал болон хэшээлнүүдтэ байлсаа.

(ТАСС).

„Эб найрамдалай ба социализмын асуудалнууд" гэжэ журналай редакционно соведэй суглаан болобо

ПРАГА. (ТАСС). «Эб найрамдалай ба социализмын асуудалнууд» гэжэ коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай теоретическэ, мэдээсэлэй журналай редакционно соведэй ээлжээтэ сесси октябриин 30-hаа ноябриин 3 хүрэтэр Прага хотодо болобо. Соведэй хүдэлмэридэ Европын, Азиин, Африкын ба Америкын 58 коммунис ба хүдэлмэришэнэй партиин делегацинууд хабаадаа.

Бүхы делегацинуудай хабаадаhан зүбшэн хэлсэлгын үедэ журналай 1960—1969 онуудай хүдэлмэри тухай редакционно соведэй тоосоон бүхы талаараа зүбшэн хэлсэгдээ. Тус журнал уласхоорондын коммунис хүдэлөө хүгжөөлгын эрилтэнүүдтэ харюусана, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудай үндэhөөр нэгэдэл болон эмхидэлээ улам нягтаруулха хэрэгтэ туhа хүргэнэ гэжэ тэмдэглэгдээ. Редакционно совет журналай хүдэлмэри улам hайжаруулха хэмжээнүүдые хараалба.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хэжэ байгаа бэлэдхэл үргэнөөр харуулхыень, марксизм-ленинизмые тайлбарилан ойлгуулха, хүгжөөн дэлгэрүүлхэ ябадалда туhа хүргэхыень энэ журналда редакционно совет даалгаа.

Ажалаа үргэлжэлүүлhээр

Хуряалтын хүдэлмэриин дууhаhан сагhаа хойшо гушаад хоногой үнгэрбэшье, манай артелиин таряашад намар эхилhэн ажалаа үргэлжэлүүлhээр. Намарай үдэрнүүдтэ сомогдоhон 2 мянга гаран гектар таряалангай hолоомов мүнөө гүүртэ, отарануудта зөөгдэнэ. Хуряалгын үедэ шалгарhан механизаторнууд Иван Зубакин, Жамсо Зугдыров, Ликман Камлентинов гэгшэд эдэ үдэрнүүдтэшье эрхимээр ажаллана.

Багша Ленинэй ойн жэлдэ таригдаха тарянай үрэhэн эдэ үдэрнүүдтэ сэбэрлэгдэжэ, томо жэжээрээ илгарагдаhaар. 5 мянган центнер шэниисын үрэhэн тарилгын кондицида хүргэхэ уялгатай артелиимнай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хэзээ хэзээнэйхиhээл hаа оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Октябриин 52 жэлэй ойе ажалайнгаа амжалтаар угтажа байhан Любовь Матвеева, Нина Туголунова гэгшэдэй звенонууд халаанайнгаа даабари 150—175 процент дүүргэнэ.

А. БЕРЕЗКИН,
Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна агроном.

ДААБАРЯА ХОЛО ҮЛҮҮЛБЭ

Үдын модо урадхуулгын конторын Хүрбын участогай хүдэлмэришэд модо урадхуулха даабарияа байгша оной октябриин 25-да дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин 52 жэлэй ойн hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаhан юм. Эдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, хараалhан түсэбөө уридшалан дүүргээ. Тиин октябриин 24-дэ 200 мянган кубометр модо урадхуулжа, Онохойн комбинадта тушаагаа.

И. Травкинай, Г. Янзытовэй К. Грибенщиковэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд урадхуулгын даабари 70—80 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн трактористнууд Ф. Грудинин, П. Гробов, Г. Афанасьев гэгшэд hайнаар ажаллажа, олоной магтаалда хүртөө.

Д. АЮШЕЕВ.

Хэшээлнүүд эхилбэ

hаяхан Хэжэнгэ тосхондо шэнээр эмхидхэгдэhэн профтехучилищи түрүүшынгээ хэшээлнүүдые эхилбэ. Хориин хүдөөгэй профессионально-техническэ 24-дэхи училищиин энэ филиал элдэб янзын мэргэжэлтэдые hургажа гаргаха юм. Аймагай олонхи ажахынууд барилгын мэргэжэлтэдээр ехэ дуталдадаг байhан hаа, мүнөө энэ училищи дүүргэгшэдэй ашаар үйлэдбэрэе бүри урагшатайгаар хүгжөөхэ арга боломжотой болохонь гэзшэ.

Ж. ЖАНЧИКОВ.

...ГОЛ-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААН БАТА БЭХИ, ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭ

...БААТАР. (ТАСС). Марксизм-ленинизмын, ...интернационализмын гол ёhонуудые үндэhэ ...үүдэй ороной, арадай засагта Монгол оро...н аха дүүгэй холбоо барисаан шэнэ байда...шэ болоно. Энэмнай агууехэ социалис хани ...рлэгдэнэ. Мүнөө түүхын бүхы хүгжэлтэдэ ...а шадалтай асари ехэ хүсэн болонхой гээд ...дэ тунхаглагдаhан статья дотор хэлэгдэнэ. ...дал адли иимэ үнэн, иимэ найдамтай хани ...гүй hаа, иимэ ехэ дэмжэлгэ, түгэс туhа...й hаа, Монгол ороной иимэ асари ехэ ам... түйлажа шадахагүй байhыень манай арад ...гэжэ тус газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

...саашадаа иигэжэ хэлэгдэнэ: КПСС-эй ЦК-...н секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин манай орондо айлшалжа ерэхэ үеэр, 1966 ондо баталагдаhан, МНР СССР хоёрой хоорондоо хани барисаатай, харилсан туhалалсадаг, харилсаа холбоотой байха тухай шэнэ договор манай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөлгын ба үргэдхэлгын шухала шата болоо. Энэ договор МНР-тэ социализмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха хэрэгтэ имагтал шухала удха шанартай байна.

Совет ороной үзүүлдэг экономическа туhаламжа тухай бэшэхэ зуураа, «Үнэн» газетэ иигэжэ тэмдэглэнэ: Советскэ Союзай туhаламжаар мүнөөнэй табан жэлэй турша соо МНР-тэ 150 гаран промышленна предприяти баригдажа, hэльбэгдэн шэнэдхэгдэжэ байнхай. Тэдэнэй тоодо Улаан-Баатарай элшэ хүсэнэй узел үргэдхэгдэнэ, республикын хойто ба түбэй нютагуудтахи нэгэдхэмэл элшэ хүсэнэй системэ байгуулагдана, Чойбалсан хотодо түлишын ба элшэ хүсэнэй ехэ бааза баригдажа дүүрэхэеэ байна, ороной үйлэдбэриин шэнэ центр Дархан хотодо баригдана.

Үндэhэн Монгол кадрнуудые бэлдэхэ, Монгол хүбүүд, басагадые совет дээдэ hуртуулинуудта, элдэб мэргэжэл олгодог профтехучилищинуудта hургаха хэрэгтэ Советскэ Союз ехэ туhа хүргэнэ гэжэ статья дотор дурсагдана.

Манай хани барисаан — суртал бодолой адли байhанай гэршэ, партинууд болон арадуудай хамтын ябуулга болоно.

Эдэ бүхы шэнжэ шанарнуудай тааралдалhаа манай арадуудай аха дүүгэй холбооной ба хани барисаанай хүсэн үндэhэлнэ. Монгол-совет хани барисаан бата бэхи, хэтэдээ мүнхэ!

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР А. С. АЛЕКСЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын потребкооперациин бэлэдхэлэй зургаануудта олон жэлдэ, hайнаар хүдэлмэрилhэнэйнь түлөө, 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын директор нүхэр **Ардан Савельевич Алексеевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө—Президиумэй гэшүүн Ф. БУДАЖАБЭ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1969 оной ноябриин 3.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ПЛЕНУМ БОЛОБО

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой пленум һаяхан болобо. Аймагай партийна организацинуудта партийно-политическэ мэдээсэл һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партиин райкомой секретарь **К. Д. Лубсандоржиев** энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Гусиноозерскын шахтоуправлениин партийна комитедэй секретарь **П. И. Медведев**, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь **А. А. Бамбаров**, Гусиное озеро станциин наровозно депогой начальник **Г. И. Курчатов**, аймагай прокурор **М. С. Сандаков**, Гусиноозерско 3-дахи ГПТУ-гай директор **В. Ф. Шахартуев**, Загастайн дунда һургуулиин директор, Буряадай АССР-эй габьяата багша **Б. А. Раднаев**, аймагай хэлхеэ холбооной начальник **А. В. Досков**, Сэлэнгын совхозой парткомой секретарь **Д. Н. Бадмадашиев**, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь **И. А. Ербанов**, «Эрдэм» колхозой парткомой секретарь **Д. Б. Цыдыпов**, урда зүгэй электрын сетьнүүдэй парторганизациин секретарь **И. Ф. Рогов** гэгшэд пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум тогтоол баталан абаа.

Ц. БАЛДАНОВ.

* * *

Пропагандистнарай семинар

ТУРУНТАЕВО. Эндэ пропагандистнуудай суглаан болобо. Тэдэнэр һуралсалай шэнэ жэлые яажа үнгэргэхэ тухайгаа хөөрэлдэбэ. Энэ суглаан дээрэ эрхим һайн пропагандистнуудта КПСС-эй райкомой хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ шангууд барюулагдаа. Тэдэнэй тоодо Байгалай леспромхозой пропагандист З. Т. Сорокина Ильинскын дунда һургуулиин багша П. И. Хлызова, «Путь к коммунизму» колхозой пропагандист З. И. Лазарев болон бусад.

Улаан-Үдын Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Агууехэ Октябриин һайндэр ажалай бэлэгүүдээр угтана. Эндэ дэлгэрһэн һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн нүхэр Пушкарёвой хүтэлбэрилдэг түмэршэ дархашуулай бригада түрүүлэн ябана. Коммунис ажалай энэ бригада халаан бүриингөө даабари эдэ үдэрнүүдтэ 150 процент дүүргэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): уралта балтын машинист Мария Ивановна Зарубина, бригадир Василий Никитович Пушкарёв ба туһалагша Михаил Ильич Замятин гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда агуу багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй аядарта ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, энэ мүрысөөндэ заводой ажалшан бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ заводой коммунис ажалай ударник, эндэ 30 гаран жэл соо ажаллаһан слесарь Иосиф Ермолаевич Филиппов ябалсана. Энэ нүхэр өөрынгөө хубиин табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байха юм. Тэрэнэй бүтээһэн продукци ходоодоо һайн шанартай байдаг. Мүнөө нүхэр Филиппов 1970 оной түсэбөөр ажаллана, халаан бүриингөө даабарине үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь Иосиф Ермолаевич Филиппов ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

БУРКООПСОЮЗАЙ управлениин партийна организациин дала гаран коммунистнууд партбюрогой секретарь нүхэр В. С. Худугуевай тоосоото элидхэл шагнаба. Ильичэй алдарта ойе угталгын үедэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй яһала һайнаар ажаллажа, ажалшан зоной эрилтые хангаха хэрэгтэ амжалтатайгаар оролсожо байһан тушаа коммунистнууд тэмдэглэһэншье байна. Эдэ хэрэглэгшэдэй кооперациин системэдэ арба гаран мянган хүн хүдэлдэг. Тэдэнине мүрысөөндэ эсүүлхэ, ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхынь тула партийна организацинууд оролдоо. Коммунистнууд партийна һуралсалда хабаадажа, бэлиг шадабаряа дээшэлүүлнэ. Буркоопсоюзай парторганизациин табин гаран коммунист марксистско-ленинскэ һуралсалда ябадаг.

Управлениин коммунистнууд ажал хэрэгээ нилээд урагшатайгаар ударидадаг болоно, олонхи аймагууд эд бараа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Бүхы дээрэнь абажа харабал, юһэн һара соо эд бараанай эрьесын түсэб 960 мянган түхэригөөр үлүүлэгдэһэн. Хамта 117,8 миллион түхэригэй эд бараан хүн зондо худалдагдаа. Ниитын эдеэ хоолой предприятинууд түсэбһөө галуур 400 мянган түхэригэй наймаа хэһэн байна. Тиибэшье худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэриин дутуу дунданануудые эндэхи коммунистнууд һайса элирүүлжэ, саашадаа ямар зорилго табиха тухайгаа суглаан дээрэ хэлсэһэн байна бшуу.

Коммунист Нелюбин үгэ абаад, управлениин таһагуудай зарим коммунистнуудые шүүмжэлбэ. Аппарадай хүдэлмэришэн нүхэр Качелаев гэр байра заһабарилгые эрхилжэ байгаад, харюу-

ПАРТОРГАНИЗАЦИИИ ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

ЮУН ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨБ?

(Коммунистын тэмдэглэл)

салгадаа мууса хандана. Үбэлэй газаа ороод байхада, заһабарилга урагшаа ябанагүй гэжэ тэрэ хэлэһэн байна. Саашань нүхэр Нелюбин үхибүүдтэ хэрэгтэй эд бараанай хангалтагүйгөөр наймаалагдадаг тухай ажаглаа.

КПСС-эй обкомой таһагые даагшын орлогшо нүхэр Павлов Буркоопсоюзай управлениин зарим худалмарилагшадые горитой шүүмжэлхэ зуураа, социалис зөөрине хамгаалха, ури шэридэ оруулхагүйн түлөө илангаяа коммунистнуудай, партийна бюрогой дутагдалтайгаар ажаллаһаниие тэмдэглээ. Буркоопсоюзай системэдэ ури шэри гаргалга ехэ, аппарадай шалгалтын комисси муугаар хүдэлнэ гэһэн байна. Гадна партийна организациин бюро түрүү ажалшадые партиин зэргэдэ жагсааха хэрэгтэ анхаралаа хандуулаагүй байшоо. Тоосоото үе соо нэгэшье хүн партида абтаагүй байха юм.

Улаан-Үдэ городой горкоопторгын магазинуудта мяхан багаар худалдагдадаг, ондоошье зүйлэй продуктнуудай наймаанда хэрэгтэй соогоо гаргагдадаггүй байһан тушаа суглаан дээрэ мүн лэ хэлэгдэһэн байна. Зарим аймагуудта муу шанартай хилээмэнэй баригдадаг ушарые усадхаха хэмжээнүүд нютагай худалдаа наймаанай эмхинүүдэй партийна организацуудай зүгһөө абтанагүй. Гэбэшье һайн жэшээ бии. Юуб гэхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай түб тосхондо хилээмэн шанартайгаар баригдана, эндэ хэрэглэгдэдэг арганууды ондоо тээгүүр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ багаар анхарагдана.

Управлениин партийна бюро ниитын организацинуудые һулаар, халирхайгаар ударидаа гэжэ коммунист Медведева суглаан дээрэ хэлээ. Юуб гэхэдэ, залуу хүбүүд, басагад комсомолой шатые дабан, хүмүүжүүлэгдэжэ, партида абтаха ёһотой. Ажалдаа үльгэр жэшээ харуулжа, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг залуушуул партида үсөөнөөр абтана. Зүгөөр һайн жэшээнүүдшье байна ха юм. Управлениин үйлэдбэриин таһагта хүдэлдэг комсомол басаган Эльвира Данзанова мүнөө партиин гэшүүн болоод байна. Кандидат байхадаа политическэ һуралсалда ябажа, эрдэм бэлигээ дээшэлүүлээ. Хориин, Түнхэнэй аймагуудта эдеэ хоолой зүйл үйлэдбэрилдэг предприятинуудта шэнэ онол арганууды нэбтэрүүлһэн. Иимэ эдэбхитэй комсомолшууд Буркоопсоюзай управленидэшье бии. Теэд партийна организацинь залуушуулые партида шэлэн абаха талаар үшөөл мүртэй юумэ хээгүй байшоо.

Коммунист нүхэр И. И. Марков Хэжэнгын аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Ламожаповые ажалаа һулаар хүтэлбэрилнэ гэбэ. Илангаяа эндэ комиссионно худалдаа наймаан хангалтагүй байдалтай.

Ажалшадһаа абтаһан мал муугаар үүсэлэгдэһэн байжа, автомашинаар городто асарагдахадаа гутадаг, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта голодоһотойгоор абтана. Харин Яруунын аймпотребсоюзай бэлэдхэһэн мал һайнаар үүсэлэгдэжэ, наймаанда гаргагдадаг болоо. Түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ тушаа управлениин тушаалта коммунистнууд хэмжээ абаха ёһотой гэжэ тэмдэглэгдээ. Мүн Буркоопсоюзай барилгын управлени хадаа (начальнигынь коммунист нүхэр Бернаев) зарим аймагуудта мал үүсэлэлгын тусгаар пункт барюулха ёһотой гэһэн дуралхал суглаан дээрэ оробо.

Коммунистнууд партийна бюрогой ябуулһан хүдэмэриин дүнгые хэлсэжэ, дутагдалнуудаа элирүүлжэ байхадаа, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе угтуулан, хүдөөгэй ажалшадай дунда худалдаа наймаа үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэдэнэй эрилтые һайнаар хангахын тула шухала хэмжээнүүдые хараалаа.

Д. КОЛМАКОВ,
КПСС-эй гэшүүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Курска областиин Михайловск[...] жуулгын комбинадай бутаруулгын фабрикын бар[...] лагдана. Эндэ 37,8 метр диаметртэй, хорин дабхар [...] үндэртэй колодец түмэр-бетоноор бүтээгдэжэ байна. [...]дец 52 метр гүнзэгы нүхэн соо тодхогдохо юм.

ТАСС-ай фото[...]

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Ленинэй „Искрые“ асардаг харгыгаар

КАУНАС. (ТАСС). Нерис мүрэнэй Неманда шудхадаг газарһаа Комсомольско флотилиин һэльбэшэд-спортсменүүд аяншалхаяа мордобо. Ленинскэ «Искрые» хилын саанаһаа орон худараа асардаг байһан харгыгаар хэдэн арбаад хүбүүд, басагад аяншалжа, Октябриин һайндэрые угтахань. Походто хабаадагшад Неман мүрэнөөр тэрэнэй аса һалаануудаар 800 тухай километр зайда тамарха юм. Кибартае, Юрбаркасе, Советске, Клайпеде хотонуудта «Искрые» хадагалдаг байһан нюуса складуудые хараха. Жандармнуудые мэхэлэн, ленинскэ газетые гаргадаг байһан хүнүүдтэй уулзаха түсэбтэй. Владимир Ильич Ленинда зорюулжа Каунас хотодо нээгдэһэн музейн экспозицида һонин дурдалганууд, документнүүд нэмэжэ ороха.

„Ленин, Советүүдэй орон тухай зүүн зүгэй поэдүүд бэшэнэ“

БАКУ. (ТАСС). Азербайджанай ССР-эй Науканууддай академиин Дунда ба Дүтын Зүүн зүгэй арадуудай институдай хүдэлмэрилэгшэдэй зохёоһон суглуулбари иимэ нэрэтэйгээр бэлдэжэ, хэблүүлэн гаргаа. Тэрээн сооно Иранай, Курдын, Ирагай, ОАР-ай, Ливанай, Сириин поэдүүдэй, литераторнуудай зохёолнууд оронхой. Зохёолнуудай олонхинь азербайджан хэлэн дээрэ түрүүшынхеэ оршуулагдаба. Сулейман Рустан, Мамед Рагим, Джафар Хандан ба бусад поэдүүд оршуулга хээ.

Вождь тухай лекцинүүд

«Знание» бүлгэмэй штатнабэшэ лектор Л. Киселев Ханты-Мансиин национальна округой ажалшадта В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай хөөрэхын тула гурба мянга гаран километрэй аяншалга хэбэ. Самолёдоор, теплоходоор, катераар ябажа, модо бэлэдхэдэг, загаһа губшадаг газарнуудта үгэ хэлэһэн байна.

Обь мүрэн шадар һуурижалтай зон Леонид Киселевые һайн мэдэхэ. Тэрэ өөрөө эндэхи нютагай, манси үндэһэ яһанай хүн. Киселев — түүхын эрдэмэй кандидат, Тюмениин медицинскэ институдай багша. Түрэл хизаартаа амаралтаар ерэхэдээ, өөрын үүсхэлээр лекцинүүдые уншадаг.

Л. Киселёвой лекцинүүд «В. И. Ленин ба Хойто зүгэй арадууд» гэһэн гол темэтэй. Энэ темэ тэрэнэй кандидатска диссертаци болоһон юм. Шагнагшадтай уулзаха бүхэндөө лекторэй материалынь шэнэ зүйлнүүдээр баяжана. Урдань хүнэй хүлэй гэшхээгүй байһан газарта Совет засагай үеэр шэнэ хотонууд, тосхонууд бодоо.

Мүнөө областиин «Знание» бүлгэмэй эмхидэ 16 мянгаһаа дээшэ штатнабэшэ лекторнууд тоологдоно. Тюменскэ областиин харьяата Ханты-Мансиин ба Ямало-Ненецкэ национальна округуудта тэдэ лекторнууд үнгэрэгшэ зун Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал ба ажал ябуулга тухай гурба мянга үлүүтэй лекци уншаа.

Тюмень. (ТАСС-ай корр.).

Һайн дүн

Ненецкэ национальна округто хүдөө ажахын шэнэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэхэ суглаанууд болоно. Оро үдхэгшэд хэһэн хүдэлмэришэеэ дүн гаргана. Мүнөө округ соохи олон тэмо һалбаринуудта 16 колхозой 8-ниинь оро үдхэдэг юм. Ажахы бүхэнэйнь 15—20 мянган оро бии.

Округай ажалшад амжалтануудаараа хизаарланагүй. Жэшээнь, «Харп» («Хойто зүгэй туяа») гэжэ түрүү колхоз ажахыгаа 1970—1975 онуудта хүгжөөхэ түсэбөөр капитальна барилгада, механизаци ба электрификацида миллион түхэриг гаргашалхаар хараалаһхай. Һү һаалиин ба ангай фермэнүүд, бийрын гэрнүүд, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинат, ниитын эмхинүүдэй байха байшангууд баригдаха.

Хүдөө ажахын артелиин шэнэ Устав колхозуудые улам бэхижүүлхын, «угай нүүдэлшэдэй» байдалые дэлгэр, болбосон һайхан болгохын тула орошодой, ангуушадай, загаһашадай эдэбхи үүсхэл үргэнөөр хэрэглэхэ арга олгоно гээд суглаанууд дээрэ тэмдэглэсээ.

Нарьян-Мар. (ТАСС-ай корр.).

ГАБЬЯАТА БАГША

— Фёна Яковлевна хаана гээшэб?—гэжэ Яруунын аймгүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагта ороод һуухадаа үгылбэб.

— Үбдэнхэй. Аргалуулжа байна,—гэжэ аймОНО-е даагша нүхэр Пунцуков харюусаба. Нэгэ бага аниргүй һууд гээд:—Эхин һургуулиин асуудалаар манай энциклопеди гээшэ даа,—гэжэ нэмэбэ.

Үнэхөөрөөшье, Машанова бүхы наһан соогоо эхин һургуулинуудта хүдэлһэн нүхэр юм. 1939 ондо Агын педучилищи дүүргэһээр, Шэтын областиин һургуулинуудһаа эхилээд, мүнөөдэр хүрэтэр таһалгаряагүй хүдэлөө юм. Яруунын аймаг соо тэрэнэй хүдэлөөгүй эхин һургуулинууд үгыл ёһотой даа.

...1945 оной майн юһэнэй наратай һайхан үглөөгүүр. Тиихэдэ Фёна Яковлевна Нарһатада хүдэлжэ байгаа.

— Одоошье, үхибүүдни, манай баатар Улаан сэрэг шунахай фашистнарые дараа гэхэдэ болохо. Дайсадай бэеэ тушааха үдэрынь үглөө мүнөөнэй болоо гээшэ. Амгалан сагнай бусажа, агууехэ барилгануудаа хэжэ эхилхэбди. Хэдэхэн жэлэй үнгэрхэдэ, барилгашадай бата жагсаалда, минии хүндэтэ шабинар, таанаршье жагсахат,—гэжэ Фёна Яковлевна сэдьхэлээ хүдэлгэн хэлэбэ.

Класс соо батаганын нниидэхэдэ дуулдамаар шэмээгүй. Багшынгаа патриотическа мэдэрэлээр нэбтэрһэн, дүлэтэ үгэнүүдэй нүлөөн доро Эхэ оронойнгоо гэндүү амисхалаар амилжа һурашаһан шабинарынь нюдөө бэлтылдэн, амаа ангайн шагнажа һуубад. Багшань үшөө юу хэлэгшэ ааб? Эй даа, тэдэнэр тархишье бишыханууд даа. Арайл хожомдожо түрөө гээшэ ха. Тэрэгүй бол, барандаа һайн дуратайгаар фронт ошожо, бузар муухай дайсадые бута сохилсохо бэлэй...

Шабинарайнгаа шэмээгүй бодолые багшынь аргаахана аад, үнэмшэсэтэйгөөр соностоһон үгэнүүд таһалдуулба:

— Зай, үхибүүд, хэшээлээ эхилэе даа. Ямар хэшээл болохоб?

Хэдэн арбаад гарнууд үргэгдэшэбэ.

— Толя, хэлыш даа,—гэбэ багшань.

— Мүнөөдэрэй түрүүшын хэшээл—тоо бодолго.

—Зүб даа, харахадам булта хэшээлдээ бэлдээд һуунат Бэрхэнүүдта, үхибүүдни,—гэжэ багшань урмашаба. Мүнөөдэр бидэ шэнэ бодолгонуудые бодожо туршахабди. Ехэл һонин бодолгонууд байха гэжэ һананаб,—гээд Фёна Яковлевна хэшээлээ эхилээ һэн. Багша үдэр бүри үхибүүдые һонирхуулха нэгэл арга оложо шададаг һэн. Мүнөөшье шабинарынь ехэл дуратайгаар шэнэ бодолгын орёо нюусые тааха, мэдэхэеэ, хүсөө туршахаар бэлэн байбад.

Гэнтэ һургуулиин коридор соогуур шууяан боложо, ахамад классуудай һурагшад юрьесэ гүйлдэшэбэ. «Хэшээлэй үедэ хэд-юудынь шууяа гаргаба гээшэб?»—гэжэ һанаандаа гайхаад, Фёна Яковлевна классай үүдэ нээжэ, коридор руу шагааба.

— Фёна Яковлевна! Классаа линейкэдэ гаргагты. Һургуулиин талмай дээрэ... Дайн дүүрэө!!—гэжэ физкультурын багша—шархатаад, дайнһаа бусаһан залуу хүбүүн—баяртайгаар ябууд хэлээд, шабинартаяа урилдаан, газаашаа гүйжэ гарашаба.

Фёна Яковлевна имэ баярта үдэрэй хэзээ нэгэтэ ерэхые дүрбэн жэл соо хүлеэгээ. Һүүлэй үдэрнүүдтэ тэрэнэй этигэл найдабари бүришье хурсадаа һэн. Гэбэшье үнинэй хүлеэгдэһэн мэдээсэл мүнөө дуулан гэхэдээ, бахардаа юм гү, али яагаа юм, түрүүшээр юушье ойлгожо ядаад зогсошобо. Энэшье, тэрэшье классһаа һурагшад газаашаа пэшэгэнэсэ гүйлдэн гаранад. Тэдэнэй гүйлдэхэ, шууялдахада, хэншье хориногүй. Шабинартаяа адли багшанар гүйлдэнэ.

— Фёна Яковлевна! Дайн тараа гү?!—гэжэ өөрынь һурагшад тэсэжэ ядан, шэнгэхэн хоолойгоор дарья табилдаба. Тиихэдэнь лэ Фёна Яковлевна гэнтэ мүнөөдэр боложо байгаа юумэнэй удхые ойлгожо, ээлүүдгүй нюдэнһөөнь баярай нёлбоһод һубарилдашаба. Нюдэнэйнгөө нёлбоһо хэдышье нюуха гэжэ оролдоо һаань, тэдэнь баригданагүй. Багшынгаа уйлахада, шабинарыньшье гайхаагүй. Зариманиинь өөһэдөө нёлбоһоо арилганад.

— Одоо даа... Олон жэлдэ... хүлеэһэн... Илалтын үдэр ерээ... Амаршалнаб, хүүгэдни!—гэжэ багшань уйлан, энеэн байжа хэлэбэ.

— Таниешье амаршалнабди, Фёна Яковлевна!—гэжэ классынь нэгэн дуугаар хэлэбэ.

— Һайн даа, үхибүүд! Зай, мүнөө гуримтайханаар һубаряад, линейкэдэ гарагты даа,— гэбэ багшань. Үхибүүдэй досоо хэды годигонон, гүйлдэшэхэ дураниинь хүрөөшье һаа, партануудайнгаа захаар заншалта гуримаараа һубарин зогсобо. Мүнөө гүйлдөөшье һаань, багшань уурлахагүй һэн даа. Багшань оройдоошье уурладаггүй ха юм. Класс сооно хэншье багшадаа хараалгажа, бадашуулжа үзөөгүй. Хэн нэгэнэй тоомоо таһарбал, гурим эбдэбэл:

— Би таанарта хододоо этигэдэг, найдадагби. Теэд танай нүхэр мүнөөдэр һанаһандам хүрэхэгүй ааша гаргажархёо. Би ехэл голхоржо байнаб,—гэжэ аалиханаар аад, сэдьхэл зүрхэндэ оротор хэлэхэ. Эдэ үгэнүүдынь, бурхан зүг, ямаршье хараалһаа доро даа. Һэшхэлэйшни эгээл голыень дайраһаншуу. Тиигэнхаар, хараагаа, бадашаа һаань, һураггүй дээрэ һэн. Теэд Фёна Яковлевна хоолойгоо шангадуулжа шададаггүй бшуу. Тиимэл хадань, үгэ бүхэниинь үнэтэй, хэлэһэн лэ юумэниинь хүндэтэй.

Үхибүүдэйнгээ зогсоодхихолоор, Фёна Яковлевна аниргүй газаашаа гараба. Хойноһоонь классынь дахалдаба. Хоёр хоёроороо зэргэшээд ябаһан үхибүүд энэ үдэрэй гайхамшагта һонин тухай үгэ андалдана. Багшань гэдэргээ хаража миһэлзээд:

— «Катюша» дуугаа дуулалдаһаар ошохомнай гү?—гэбэ.

— Тиигэе, тиигэе!

Багшынгаа согтой дорюунаар дуугаа эхилхэдэнь, үхибүүдынь тодожо абан, совет арадай, сэрэгшэдэй эгээл дуратай дуу һүр жабхалантайгаар дуулалдаһаар, һургуулиин жагсаал тээшэ дүтэлхэдэнь, хүлеэжэ байһан багшанар, һурагшад — бултадаа хэдэн зуугаад хоолойгоор баһал дуулалдашоо бэлэй...

Тэрэ гэһээр хори гаран жэл үнгэршэбэ. Тэдэ һурагшадынь үни хада ажабайдалай үргэн замда гаранхай. Фёна Яковлевна түрүүшынгээ һурагшадай үхибүүдые һургаа.

Гушаад жэлэй турша соо хэдэн олон һурагшадта ном заажа, аймОНО-до инспекторээршье хүдэлжэ ябахадаа, Машанова хододоол үхибүүдтэ инаг халуунаар дурладаг һэн. Инспектораар хүдэлжэ ябахадаа, тэрэ нэгэтэ намда нигэжэ хөөрөө агша һэн:

— Халаг даа, үхибүүдтэй хүдэлһэйб гэжэ яатараа һанана гээшэбиб? Энэ яяр тархиингаа үбдэдэггүй һаань, һургуулиһаа алхамшье холодохогүй бэлэйб. Мүнөө һургуулинуудаар ябахадаа, багшанарай хэшээлдэ орожо, үхибүүдэй абяа шагнахадаа, тэдэнэй шадал сооxоноо хэһэн хүдэлмэрихэнүүдые харахадаа, сэдьхэлээ ханадагбди. Үхибүүд гээшэшни жэгтэй һонин зон даа. Нэгэдэхи класста ерэһэн тарзаахайхануудшни туяагүйхэн жаахан хурганууудаараа шада-яда, һари-мори гэтэр түрүүшынгээ үзэгүүдые. зурлаахайнуудые гаргажа байһан аад, гэнтэ мэдэн гэхэдэш, дүрбэдэхи класста орошоһон, бүри гадигархануудболошонхой. тобжогоносо уншажа. бэшэхэдээшье түргэнмэргэн байха...

Фёна Яковлевнае үхибүүд тухай хөөрүүлээ һаатнай, нюдэниинь согтой гоёор ялалзан, хөөрөөгөө үүр сайтаршье дууһахагүй.

Һүүлэй хэдэн жэл соо хуушанай багша аймОНО-до инспектораар хүдэлхэ зуураа аймагай һургуулинуудай эхин классуудай багшанарай хэшээлдэ бултандань шахуу орожо үзөө гэхэдэ болохо. Тиигэжэ ябахадаа, Фёна Яковлевна элдэбын багшанартай ушараа, элдэб хэшээлнүүдые ажаглаа.

— Өөртөө туһатайшье юумые обёорхош, урмаашье хухархаар болохо даа,— гэжэ Машанова нүхэдтөө хөөрэдэг. Ороһон хэшээлээ шэнжэлэн үзэхэдөө, Фена Яковлевна онсо маягтай юм. Нэн түрүүн заажа байһан багшын урма зоригые үргэхэеэ оролдохо.

— Хэршье муугаар үнгэрһэн хэшээл өөрын нэгэл һайн юумэтэй байха бшуу. Тэрэниинь лэ обёорхо шадаха гээшэ инспектор бүхэнэй, директорэй, завучай түрүүшын уялга мүн. Муу талань

Н. К. КРУПСКАЯ

100

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

Октябриин эрид хубилалтын үе

...ни эгээ түрүүшын ...эк бологшо Па...н дүй дүрщэлые ...гаар шэнжэлэн ...хүдэлмэришэд бо...энэй правительст...дтаа дан зөөлөөр ...арижска комму...да айхабтар муу ...айгаа гэжэ Ильич ...Тиимэһээ олонии... өөрөөшье зөөлэ...жэ ходо айдаг

...олюциин эхиндэ ...э яһалашье үзэг...енский алдагдаа, ...үд алдагдаа, Үбэ...алжа байһан юн...аригынь абаад та...олго эмхидхэһэн ...згэй командалагша ...ые гэртэнь тушаа... Нэгэтэ Смольнын ...эгэн соо хэнии...обоо хүбөө солдат ...дээрэ һуутараа, Питертэ асарагда... Красновтой нүхэр ...лдэхые шагнаһан ...ямаршье харуул...һалгада орожо, ...алгын тэг дунда ...н багахан столдо ...таниглэнээр хөө... Тэдэнэй хөөрэл...ан шэнжэтэй бай...аа һананаб. Но... ЦИК-эй заседани ...игэжэ хэлээ һэн. ...зөөлэн хэмжээ ...ойдоол гэрэй бшуу. Бидэнэр до... буруушаанабди. ...дайнай үүсхэгдэжэ ...иин һууха ёһотой

...идаһан Керенский ...добтолго эмхидхэбэ. ...абажа табиһан юн...иин 11-дэ восстани ...арестдэ байһан ...едэжэ, Дон ороод. ...ительствын туһа...инга шахуу хүнтэй ...н эмхидхэбэ.

...шунахай дайнһаа ...арад зон шуһа ад...олюциие үнгэргэхэ ...тэдэнние зэбсэ...баадхаа һэн. Бу...тулалтые социалис ...гэжэ хубилгахаб гэ... бодожо байбашье, ...түрүүндэ революци ...ые эмхидхэхэ баа...

...э Керенский Гат...эрэ үедэ Петрогра... талаар Ленинэй ...ябуулһан тухайнь, ...өөрөө ошожо, то...ал тухай элидхэхые ...нүхэр Подвойский ...билалтын үедэ» гэ...оо бэшэнэ. Антонов... добтолгын юрэнхы ...илбэ. «Нүхэр Ле...тэн шэртэжэ, ай... саагуур бодолтой, ...атег болон полко... харуулан, элдэб ...һуража оробо: энэ ...арууһалагданагүйб, ...жэзэнүүд ямар зо...раалагдааб, Крон...борһээ, Гельсинг...лтэ юундэ дуудаг... Иигэжэ хөөрэлдөөд ...эр үнэхөөрөө хэдэн ...аргаа юм байнабди: ...имэ аюулда ороод ...ехэ эдэбхи гаргажа, ...алха тушаа бүхы ...эргэсэлнүүдые гүй...йбди гэжэ ойлгоо ...Н. И. Подвойский ...Юһэнэй үдэшэлэн ...эхэ холбоогоор Гель...өөрэлдэжэ, Питерые ...тулада хоёр мино... «Республика» гэдэг ...бль тэндэһээ ерүүл...ба.

Антонов-Овсеенка...ыч Путиловска за...эрэ үедэ тон шухала ...н бронепоезд хэр ...өөр бүтээгдэжэ бай...габа. Хүдэлмэришэд...бэ. Округой штаб ...илагдаба. Ленин тэ... ажалыень хэрхоор ...а, арад зониие эл...энь туһалалсажа эхи... онсо аюултай үедэ ...нэ эршэ хүсэ, булад ...гража, тон тодо тү...хы хүсэ, зөөрие нэ...эшэ шэглүүлжэ ша... гэжэ нүхэр Подвой... Энэнь тон зүб. Иль...ич арад олониитын эдэбхи хэшээл бадаруулжа, тэдэнэй үмэнэ тон тодорхой зорилго табижа үнэхөөрөө шададаг байгаал даа.

Питерэй хүдэлмэришэд городоо хамгаалхаар жагсан бодожо, үбгэн залуугүй Керенскиин сэрэгэй урдаһаа фронт тээшэ ябаба...

Ноябриин 11-дэ (октябриин 29-дэ) Керенскиин түлэг добтолжо байхада, тангаригаа үгэжэ, Үбэлэй ордонһоо табигдаһан юнкернүүд Керенскидэ туһалха гэжэ бодоод, буһалгаа үүдхэбэ. Теэд юнкернүүдэй буһалгаан түргэн дарагдаа һэн.

Ноябриин 14-дэ Керенскиин буһалгаан мүн лэ дарагдажа, Гатчина һөөргөө манай болобо. Керенский тэрьедэжэ арилба. Теэд Питертэ илалта туйлагдабашье, орон доторнай граждан дайн орьёлон бадаржа байгаа һэн. Бүри ноябриин 8-да (октябриин 26-да) генерал Каледин Донской областиие сэрэгэй байдалтай болгожо, хасагуудые Совет засагта эсэргүү тэмсэлдэ эмхидхэжэ эхилбэ. Ноябриин 9-дэ хасаг атаман Дутов Оренбург эзэлэн абаба. Москвада революци удааржа, сагаантан Кремлиие эзэмдэн абаба. Питертэ орходоо эндэ тэмсэл шэрүүн байгаа.

Баруунай үзэлтэ эсернүүд, меньшевигүүд болон ноябриин 8-да (октябриин 26-да) Соведүүдэй II съездһээ гаража ошоһон бусад буруу үзэлтэн «Эхэ ороноо болон революциие хамгаалха комитет» эмхидхэбэ. Тэдэнэр Совет засагта эсэргүү бүхы этэгээдүүдые энэ комитет тойруулан эмхидхэхэ гэһэн байгаа. Тэдээндэ мэдүүлэнгүй засаг абашаһан «балмад ябадалта» большевигүүдһээ эхэ ороноо, революциие хамгаалха гэһэн байгаа. Теэд биратай юумэ хэжэ шадахагүй байшоо. «Эб найрамдалай түлөө!». «Газарай түлөө!»—гэһэн уряануудые үргэн арад зон тон ехээр дэмжэжэ, айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр, эрид шидэнгеэр большевигүүдые даган ябаба. Москвада бии болоһон «Ниитын аюулгүйн комитет» Петроградай «Эхэ ороноо болон революциие хамгаалха комитедтэ» хамжаба. Баруунай эсер Рудневай толгойлһон энэ комитет контрреволюциие далда нюусагүй сэхэ дэмжэһэн байна.

Москвагай хүдэлмэришэдтэ туһаламжа үзүүлхын тулада сэрэг эльгээхэ гэхэдэ, түмэр замай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай Бүхэроссин гүйсэдхэхэ комитет гэдэг һаалта хээд байба. Энэ комитедтэ хүдэлмэришэд нүлөөлдэггүй, харин съездһээ гаража ошоһон фракциинхид эндэ эшээлһэн байгаа. Бидэнэр эхилһэн граждан дайнда «хэнэйшье тала барихагүйбди» гэжэ мэдүүлээд, тус комитедэйхид алишье талынхидай сэрэгые табихагүйбди гэбэ. Гэбэшье түмэр замай хүдэлмэришэд комитедэй эсэргүүсэлтые даражa, ноябриин 16(3)-да Москва руу сэрэг эльгээгдэбэ.

Петроградта юнкернүүдэй буһалгаанай һаяхан дарагдаад. Керенскиин добтолгын үргэлжэлжэ, Москвада тэмсэлэй түлэг боложо байха үедэ ЦК-гай хэдэн гэшүүд татагасадаг, маргадаг болобо. Байдал найдабаригүй болонхой, буулта хээгүйдэ аргагүй гэжэ тэдэнэр һанадаг болобо...

17(4)-дэ Ногин, Рыков, В. Милютин, Теодорович гэгшэд тушаалһаа буужа, арадай комиссар гэһэн нэрэ зэргэһээ арсаба. Тиихэдээ социалис правительствые бүхы социалис партинуудһаа бүридхэхэ гэһэн байна. Үшөө хэдэн комиссарнууд тэдэнтэй хамжаба. Каменев, Рыков, Зиновьев, Ногин, В. Милютин гэгшэд ЦК-һаа гарахамнай гэжэ мэдүүлбэ. Партиин журам сахигты гэһэн эрилтэ ЦК тэдэнэй үмэнэ табиба. Ильич ехээр дураа гутажа, тон эршэмтэйгээр тэдээндэ оробо. Зиновьев ЦК-да һөөргөө бусаһан тухайгаа мэдүүлгэ тунхаглаба.

Большевигүүдэй саашанхи илалтанууд ЦК-һаа болон өөрынгөө тушаалнуудһаа эдэ нүхэдэй гараһые Петербургын, Москвагай эмхинүүдэй эрид буруушааһан ушар энэ зүрилдөөе ойрын сагта усадхаха арга олгоо һэн.

Меньшевигүүд, баруунай үзэлтэ эсернүүд болон бусад ажал хүдэлмэридэ зорюута һаад татахые номнодог байба. Ноябриин 17(4)-дэ Петроградай Совет дээрэ Ленин иигэжэ хэлээ һэн: Буржуази бидэниие хардана, гүрдэнэ. Гэбэшье засагай Соведүүдтэ ороһые бахархан амаршалаагүй нэгэшье солдадые би хараагүйб. Мүн Соведүүдые буруушаан хэлэһэн нэгэшье таряашаниие үзөөгүйб». Эгээл тиимэһээ Ленин эсэсэй илалтада бата найданхай байгаа бшуу.

1917 оной ноябриин 21-дэ Л. Б. Каменевай орондо ВЦИК-эй түрүүлэгшээр Яков Михайлович Свердлов һунгагдаба. Тэрэнэй кандидатурые Ильич дэбжүүлһэн байна. Энэ тон таарамжатай хүн һунгагдаһан юм. Яков Михайлович айхабтар хатуу зоригтой, дайсадтай хэгдэхэ тэмсэл болон шэнэ түхэлэй гүрэниие байгуулха ажал хүдэлмэриие тон эршэтэйгээр, зүб мүрөөр хүтэлбэрилэн эмхидхэхэ хүн байгаа.

Эгээл хатуу үедэ, хоёр жэл соо эмхидхэлэй асари ехэ хүдэлмэри хээд, Яков Михайлович 1919 оной мартын 18-да наһа барашоо бэлэй.

Октябриин хубисхал революционно тэмсэлэй эрхэ байдалые хубилгаба. Энэ үедэ хүн урданайхиһаа эрид шидэнги, нэтэрүү оролдосотой, эмхидхахы ехэ дэлисэтэй байха ёһотой болобо. Тиимэһээ урдань нюуса байдалай үедэ эршэтэ дэлгэр ажал эрхилхэ аргагүй байһан, харюусалга өөр дээрээ даажа абахаһаа айхагүй хүнүүд түрүүшын зэргэдэ дэбжүүлэгдэдэг болоо һэн. Мүн лэ эрхим зэргын эмхидхэлшэ болохо нүхэр Сталин түргөөр дэбжэжэ эхилбэ. Соведүүдэй II съезд дээрэ арадай комиссарнарай хараалагдажа байхада, Ильич Сталиниие национальностьнуудай хэрэгүүдээр түрүүлэгшэ болгохоор дурадхаһаниинь тушаан боложо ушарһан зүйл бэшэ. Үндэһэ яһатадые эрхэ сүлөөтэй болгохын түлөө Ильич олон жэл соо тэмсээ. Илангаяа һүүлшынгээ жэлнүүдтэ нацинуудай өөһэдынгөө байдал тодорхойлхо эрхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэһэн юм. Энэ асуудалда хабаатай багахашье зүйлые Ильич хайхарамжагүй орхидоггүй, үнэн зүрхэнһөө оролдодог байгаа. Полягуудай ехэ үнэтэйдэ бододог хуушанайнь бэшэгүүдые тэдэндэ үгэхэ гү, али үгы гү гэжэ Наркомпросто маргана гэжэ нэгэтэ хөөрэн гэһээмни, Ильич айхабтараар уураа хүрэһэн юм. Ильич ехэ оросой дээрэлхүү ябадалые үрэ зүрхөөрөө үзэн ядадаг бэлэй. Хүсэ багата үндэһэ яһатадые дарлаха гэһэн империалис политикын орондо Соведүүдэй Республика тэдэниие гүйсэд дүүрэн эрхэтэй болгохо гэһэн политика, нүхэдэй ёһоор тэдээн тушаа оролдолгын политика бэелүүлхэ ёһотой гэжэ үнэн зүрхэнһөө бododog һэн. Национальна асуудалаар Сталинай үзэл ямар бэ гэжэ Ильич һайн мэдэдэг, энэ асуудалаар тэдэнэр Краковта оло дахин хөөрэлдэһэн байгаа. Тус асуудалаар урда жэлнүүдтэ бодомжологдоһон, хэлсэгдэһэн бүхы зүйлнүүдые аман дээрэ бэшэ, харин бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ гээшэ Сталинай нэрэ хүндын хэрэг мүн гэжэ этигэдэг һэн. Тэрэ үеын ангиин хурса тэмсэлэй боложо байһан үедэ үндэһэ яһатанай хэрэгые толгойлжо байһан хүн юумэ ехэ мэдэдэг, дагажа ябаа үзэл сурталайнгаа үнэн зүб байһанда хизааргүй этигэдэг ажал хэрэгые бодото дээрэнь эмхидхэжэ шададаг байха ёһотой байгаа. Эгээл тиимэһээ Ильич энэ хүдэлмэридэ Сталиниие дэбжүүлһэн юм.

Хайшан гэжэ шэнэ ёһоор хүдэлмэрилжэ һурахаб, хуушан дадал заншалаа хубилгахаб, революционно эсэргүүсэл үүсхэдэг хүнүүд хайшан гэжэ социальна байгуулалтые эмхидхэн зохёогшо, харюусалгатай, шадамар бэрхэ хүнүүд болохоб гэһэн асуудал партийна хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй урда табигдаад байгаа һэн.

Ильич бидэ хоёр одоошье Смольнодо байрлабабди. Урдань хүмүүжүүлэгшэ эхэнэрэй байһан таһалга манда үгэбэ. Халхабшын саана нэгэ оротой һэн. Нюураа угаадаг газараараа ябажа, таһалга руугаа ородог байгаабди. Ильичэй ажалладаг кабинедтэнь ошохоео һанаа һаа, лифтээр дээшээ гараха хэрэгтэй байгаа. Кабинедэйнь урда ерэһэн хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ заахан таһалга бии һэн. Делегацинууд таһалгаряагүй ерэжэл байха. Илангаяа фронтһоо олон делегаци ерэдэг бэлэй. Ильичтэ ошоходом, ходо тэрэ таһалга соогоо байха. Мүр мүрөө хашалдаад зогсоһон солдадууд шинидшье абяа гарангүй шагнажа байха, харин Ильич сонхын хажууда зогсоод, тэдээндэ юушьеб тайлбарилжа байдаг һэн. Тингэжэ Ильичэй ажал хүдэлмэринь хододоо хүн зоноор дүүрэн Смольно соо үнгэрдэг болоһон юм...

Бидэнэр 1918 оной мартда Москва ороторoo Смольно соо байгаа һэмди.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха). (АПН).

Ленинэй ажаһууһан, ажаллаһан олон газар Швейцарида бии юм. В. И. Ленин анха түрүүн 1895 оной май соо Женевэдэ ерэһэн юм. «Ажалые сүлөөлэлгэ» гэжэ бүлэгэй гэшүүдтэй эндэ уулзаһан байгаа. Саашадаа Ленин Женевэдэ нэгэтэ бэшэ ерэһэн, большевик газетэнүүдые гаргалга эмхидхэһэн, партийна съезднүүдтэ бэлдэһэн, тэдэниие хүтэлбэрилһэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ном уншаха дуратайшуулай бүлгэмэй» ахалагша библиотекарь Жак Пико В. И. Ленинэй хэрэглэдэг байһан номууд ба журналнуудые, бүлгэмэй гэшүүндэ Ленинние абалгын фото-буулгабари гамтайгаар хадагалжа байдаг. Зүүн талаһаа—Владимир Ильичэй хэрэглэдэг байһан номууд.

ТАСС-ай фотохронико.

Уран һайханай бүлгэмүүд

Манай агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ, тэрэниие удха түгэлдэрөөр тэмдэглэн үнгэргэхэ гээшэ уран һайханай бүлгэм бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болонхой.

Аймаг доторнай нилээд олон соёлой гуламтанууд—клуб болон библиотекэнүүд бии. Тэндэхи уран һайханай бүлгэмүүдтэ хэдэ мянган хүнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Зарим предприяти болон хүдөө тосхонуудта шэнэ коллективүүд дэбжэн гарана. Тусхайлбал, Ехэ Сагаан, Сутай, Поворот тосхонуудта тиимэ коллективүүд байгуулагдаба.

Аймагай уран һайханай харалгада хабаадалсаһан 40 гаран коллективүүдэй дундаһаа Галуута-Нуурай хоёрдохи дунда, Новоселенгинскэ һургуулиин багшанар болон үхибүүд, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин нүүрһэшэд, оёдолшод, Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын заводой, «Эрдэм». Карл-Марксын. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Үбэр Зөөхэйн, Юрөөгэй, Загастайн дунда һургуулинуудай коллективүүд илангаяа шалгараа. Ушар хэрэгыень тодорхойлбол, тэндэхи партийна организацинууд, нютагай Соведүүд ажахын хүтэлбэрилэгшэд уран һайханай бүлгэм тушаа саг үргэлжын анхарал хандуулдаг.

Гэхэ зуура, Новоселенгинскын һурагшадай коллектив тухай онсо тэмдэглэмээр. Эндэхи багшанар үхибүүдые гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэниие хүгжэм, зураг гэхэ мэтэдэ һургаха тушаа хододоо анхардаг. «Ургы» гэжэ дуу ба хатарайнь ансамблиие В. Б. Домиранов шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Программа соонь буряад зохёолшод болон хүгжэмшэдэй бүтээлнүүд оруулагданхай. Һургуулинь бүхы дээрээ буряадай хоровой бүлгэмэй гэшүүн болонхой. Тэрэшэлэн Загастайн һургуулиин багшанарай капеллэ болон бэлэдхэл һайнтай хатар наадан бүгэдын дура буляадаг. Үнөө баһа Үбэр Зөөхэйн дунда һургуулиинхидые дурдамаар.

Ехэшүүлэй дундаһаа Галуута-Нуурай шахтоуправлени болон оёдолой фабрикынхидай уран һайханай бүлгэмэйхид шалгараа гээ һэмди. Тэдэнэй нэгэдэмэл болон эрэшүүлэй хоорнууд нүхэд В. И. Иванова, Н. А. Кавер гэгшэдэй хүтэлбэри доро шадамар бэрхээр дуулаа, совет хүгжэмшэдэй зохёолнуудые олон хоолойгоор аялга ниилүүлэн аятай зохидоор хангюурдаа. Баһа Д. И. Ипатовай хүтэлбэрилдэг хүгжэмшэдэй ансамблиие, соёлой байшангай зүжэгшэдые дурдангүй яажа болохоб. Тэдэнэр сценэ дээрэ наадаха бүхэндөө олоной альга ташуулаа. Зүжэгшэд Р. Анищик, Н. Борисов, залуу дуушад Э. Л. Перевесенская, В. Омшин гэгшэд бүгэдын һайшаалда хүртөө.

Уурхайшадай уран һайханай бүлгэмдэ шахтоуправлениин партком ба тэрэнэй секретарь нүхэр И. И. Медведев хододоо туһалжа байдаг. Гэбэшье, хатаршадайнь коллективэй духовой оркестрэй ажал хүдэлмэридэ үшөөл горитойхон дутуу дунданууд бии. Мүн эрэшүүлэй ансамбль, арадай инструментнүүдэй оркестр олоной үмэнэ харагдаагүй үлэшоо.

Оёдолой фабрикын эмэгтэйшүүлэй хоор, дуу болон хатарай ансамбль яһала магтуулаа. Оёдолшо дуушад Л. Мартыненко, Г. Хайрулина, Т. Тасминская, Л. Иванова гэгшэд хонгёо хоолой зэдэлүүлээ. Эндэхи дирекци болон партком хүдэлмэришэдэйнгээ һайнаар ажаллаха, мүн болбосон зохидоор амарха тушаа хододоо анхардаг. Уран һайханай бүлгэмэйхид залуушуулай дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ һайн нүлөө үзүүлээ. «Ажал хүдэлмэридөө, аялга дуундаашье урда ябая» гэһэн уряа доро Галуута-Нуурай оёдолшодой саашадаашье али бүхы талаараа амжалта туйлаха байһандань этигэмээр.

Республикын олохон харалга конкурснуудта хабаадаһан Новоселенгинскын багшанар бүгэдын магтаалда хүртөө. Тэдэнэр орёо нугалбаритай олохон дуунуудые угаа шадамараар дуулаа. «Ленин тухай», «Улаан туг» гэжэ буряад дуунуудые хангюурдаа. Эдэнэр мүнөө үедэ, «Сэлэнгэ» гэжэ дуу болон хатарай ансамбль бүридүүлжэ байна.

Тэрэшэлэн «Эрдэм» колхозой, Сэлэн-Дүүмын дунда һургуулиин, Поворот тосхоной, Галуута-Нуур станциин, Тельманай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай коллективүүдые магтан дурдамаар.

Бусадшье олохон уран һайханай бүлгэмэйхид эдэбхитэй һайнаар хүдэлжэ байһанаа харуулаа.

Гэбэшье үшөөл олохон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, заримуудай программа дотор В. И. Ленин тухай шүлэгүүд, дуунууд үсөөнөөр оруулагдаһан байна. Үнгэрхэдөө удха муутай шүлэгүүд уншагдашана.

Саашадаа уран һайханай бүлгэмэй ажал хүдэлмэридэ бүри олон зониие хабаадуулха, программаяа һэльбэн шэнэдхэхэ, шадабарияа дээшэлүүлхэ тушаа онсо анхарха болонобди. Энээндэ манай аймагай хүгжэмшэд-мэргэжэлтэд, оперо ба баледэй театрай артистнууд туһалха байна. Гэхэтэй хамта эндэ республикын габьяата артист, пенсионер Ф. С. Ивановой ходо ерэжэ, манай соёлшодтой хамта хүдэлдэг, хамаг ажал хэрэгтэнь хамһалсадаг байһые онсо тэмдэглэмээр.

Үшөө юу хэхэбибди гэхэдэ, уран һайханай бүлгэмэйхид бэе бэедээ ябалсажа, концертнүүдые табиха, механизаторнууд малшадай эрилтые хангаха тушаа онсо хэмжээнүүдые бэелүүлхэ, клуб доторойнгоо түхеэрэлгэ болон хүбсаһа хунараа һэльбэхэ, дуунай фестивальнуудые үнгэргэхэ байнабди.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой бүгэдэ арадай агууехэ һайндэртэ һайнаар бэлдэхэ гээшэ бидэнэр соёлшодой арюун нангин уялга болоно.

Н. МАДУЕВ,
Сэлэнгын аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша.

СОМСОВЕДЭЙ ҮЗЭМЖЭДЭ—ҮБЭЛЖЭЛГЫН АСУУДАЛ

ОРЛИК. Хамтынгаа малай үбэлжэлгэдэ хэр зэргэ бэлдэжэ байһан тухайгаа «Коммунизм» колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бакшаханов Орлигой сомоной Соведэй сессидэ һаяхан элидхэбэ. Бүхы гүүртэ, отаранuудта хэрэгтэй тоото малшад эльгээгдээ, гэр байдалынь заһабарилха, түбхинүүлхэ талаар яһала оролдолго гаргагдаа гэжэ сесси тэмдэглэхэ зуураа, үбэлжэлгэдэ бэлдэлгээр колхоз олон дутагдалтай гэжэ тобшолол хээ. Энэ жэлэй ган гасуурта багаар бэлэдхэгдэһэн үбһэ тэжээл хямгадан, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тушаа гол анхаралаа хандуулхыень колхозой правлениие сесси уялгалаа.

Сессиин эрилтэ хэһэнэй ёһоор Дээдэ Жаханаадахи һү һаалиин фермэ дээрэ тэжээл болбосоруулдаг кухня бариха, мүн иимэ түхеэрэлгэ хонишодой үбэлжөөндэ тогтоохо гэжэ «Коммунизм» колхозой дархашуул мүнөө үень түлэг ажаллажа байна.

С. ГАЛСАНОВ.

Эдэбхитэйгээр... захина

Хориин найман жэлэй һургуулиин багшанарай болон техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудта захил хэжэ дүүргэбэ. Багша бүхэн 6—7 янзын газетэ, журнал захинхай. Жэшээнь, ород хэлэ, литературын багша Галина Дмитриевна Фролова «Правда», «Правда Бурятии», «Советская Россия» газетэнүүдые, хэдэн журнал захиһан байна. Коммунистнар һургуулиин директор Владимир Александрович Степанов, физикын багша Галсан Абидуевич Дондоков, ажалай багша Владимир Панфилович Леонов гэгшэд партийна журналнуудые, «Правда» газетэ захиһан байна. Мүн залуу багшанаршье олон янзын захил хээ. Жэшээнь, гурбадахи классай багша Светлана Дондоковна Гомбоева өөрынгөө мэргэжэлээр газетэ, журнал захихаһаа гадна, «Новое время», «Советский экран» журналнуудые. «Медицинская газета» захиба. Энээнһээ гадна, багшанар нютагай хэблэлдэ онсо анхарал хандуулна.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

УСТЬ-ОРДЫН ҺОНИН

Үнэтэ бэлэг, шан

Байгша оной таряа хуряалгые богони болзорто, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула Усть-Ордын буряадай национальна округой партийна, совет органууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Энээнэй ашаар ургуулһан ургасаяа богони болзор соо хуряажа, ерэхэ жэлэйнгээ ургасын үндэһэ һуури табижа шадаа. Бүхы тарилгын талмай дээрэхи һолоомо сомогдожо, намарай паар хахалагдаһан байха юм.

Таряа хуряалгада хабаадагшадые урмашуулха талаар социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдээ. Жэшээнь, Алайрай аймагай «Нельхайский» совхозой партком, дирекци болон рабочком социалис мүрысөөнэй шэнэ гурим баталһан юм. Эндэ түрүү һуури эзэлһэн механизаторнууд урмашуулагдаһан байна. Комбайнер Илья Клименко таряа хуряалгын үедэ мянгаад гектар шэниисэ хадаһан байна. Үгышье һаа, тракторист Максим Тазиданов «К-700» түхэлэй тракторaар 700 гектар паар хахалаа. Эдэнэр тус тустаа мотоцикл, холодильник, түлөөһэгүй аяншалгын путёвко гэхэ мэтэ шангуудта хүртэбэ.

Колхознигуудай конференци

Һаяхан округой түбтэ колхознигуудай түлөөлэгшэдэй гурбан зуугаад делегадууд сугларба. Колхознигуудай окружной түрүүшын конференци дээрэ ажалшадай депутадуудай Усть-Ордын окружной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Хамаганов элидхэл хэхэ зуураа, округой колхозуудай бодото жэшээ дээрэ Ленинскэ кооперативна түсэбэй бэелүүлэгдэһэниие тэмдэглээ. Конференциин делегат (Боохоной аймагай «Дружба» колхоз) И. Д. Данчинов колхознигууд-ударнигуудай бүхэсоюзна хоёрдохи съездэ хабаадаһан тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Үгэ хэлэһэн хүн бүхэн хүдөө ажахын артелиин Жэшээтэ Уставай проект һайшаажа, саг соогоо зохёогдоһон гэжэ мэдүүлээ. Колхознигуудай областной конференци Алайрай аймагай «Страна Советов» колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Сергей Иванович Шумик, Боохоной аймагай «Дружба» колхозой түрүү һаалишан Раиса Ивановна Марактаева гэгшэдые Колхознигуудай Бүхэсоюзна III съездын делегадуудаар һунгаһан байна.

Алтан медальда хүртэбэ

Һаяхан Боохоной аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Н. Артемьев ВДНХ-гай Главна комитедэй зүгһөө хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ выставкын медальнуудые барюулба.

Аймагай түрүү колхозой правлениин түрүүлэгшэ В. М. Полоненко хоёрдохёо ВДНХ-гай «Алтан медальда» хүртэбэ. Тус колхозой главна агроном К. О. Черемных, трактористнууд Н. А. Васильев, Г. М. Благин гэгшэд ВДНХ-гай бронзо медаляар шагнагдаа.

Энэ шагналнууд үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахыда горитой амжалта туйлаһанайнь түлөө барюулагдаа бшуу.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

...республикымнай ...эдир хүбүүд, ба... И. Ленинэй ажаһуу...ллаһан нангин га...р аяншалхаяа ...ный» гэжэ аян... поездоор холын ...ордоо һэн. Тэдэнэй ...промышленностиин, ...ажахын түрүүшүүл, ...тусхай дунда һур...дые дүүргэгшэд, ...эр бии. Үнгэрһэн ...рбановай нэрэмжэтэ ...ажахын техникум ...агроном мэргэ...хүбүүд, басагад энэ ...эрэ харуулагдана. ...лтадаа институтда ...һурана, мүнөө аян...ордонхой.

...КНЯЗЕВАЙ фото

ДОЛООН МЯНГА ТАРААГДАБА

Арми, авиаци, флодто туһалха һайн дуранай бүлгэмэй Улаан-Үдын Советскэ районой комитет автомотолотерейн таба мянган билет тарааха даалгабари абаһаар үнишье болоогүй. Үгтэһэн биледүүдынь июль, август һарануудай туршада дууһан тараагдаа. Энэ хүдэлмэридэ 134 хүн һайн дураараа хабаадалсаа. Тэрэ тоодо 100 гаран билет тарааһан эдэбхитэд олон. Жэшээнь, «Горхлеботоргын» хүдэлмэрилэгшэ Е. Сагадаева 200-гаад билет тараагаа. Гортопой хүдэлмэришэн Е. Разуваев, пивзаводой месткомой түрүүлэгшэ Е. Ефремова, хлебокомбинадай хүдэлмэришэн Ш. Мансуров гэгшэд тус бүридөө зуугаад билет тарааба.

ДОСААФ-ай Советскэ районой комитет даалгабарита биледүүдээ сүм тарааһан дээрэһээ республиканска комитедһээ үшөө 2000 билет һаяхан абаад, 1500-ынь октябриин 25 хүрэтэр тараажа үрдөө. Эдэнэр ноябрь һарын тэн багта үлэһэн биледүүдээ дууһан тараахаар хараална.

Ю. ПАТРУШЕВ,
ДОСААФ-ай Советскэ райкомой түрүүлэгшэ.

„АМАР САЙН, ХҮНДЭТЭ РАДИОШАГНАГШАД...“

Нимэ үгэнүүдые радиошагнагша хүн бүхэн дуулаhан байха. Амгалан ажалда хэжэ, ан буи жаргалжа hуудаг хүнүүдтэ энэмнай юрын лэ үгэнүүд хаюм даа.

Ардай ажабайдалда болон айхабтар ехэ хубилалтые гүнзэгыгөөр ойлгожо, түрэлөө дамжуулжа искусствын эгээл эрхим арганай — радиогоор хаялгадаhан үгэ болоно. Тэрэ үгэ бүхэнэй удхые ойлгон, өөрынгөө hанал бодолтой нийлүүлэн дамжуулжа шадаха гээшэ диктор хүнэй өөрынь тусхай бэлиг юм. Тиимэ бэлиг манай радиогой уйнин диктор Дылыгмаа Дагбаевада бүрин түгэс бии.

«Дылыгмаа Дагбаевагай хэлэhэн үгэ бүхэнинь мүлихэржэлhэн мүндэгэр далайн шуулуун шэнги» гэжэ Хориин Гармажап Найданов манай редакцида бэшэ бэлэй. «Та, бидэнтэй нэгэ столдо суг hуугаад хөөрэлдэhэн шэнгээр уншадагта», «Дылыгмаа Дагбаевагай уншаhан рассказые ехэтэ hонирхон, бүхы гэр бүлөөрөө шагнабабди, энэ нүхэртэ бидэнэй зүрхөө бадарhан хүрэнэй» гэhэн бэшэгүүд манай радиокомитетдэ ерэдэг.

Юрэл манай редакцида ерэhэн бэшэгүүдые харахада гү, али хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдэ «танай диктор Дылыгмаа Дагбаева ямар hайн hайхан, хүнэй досоо оротор уншадаг гээшэб» гэжэ магтадаг.

Тэрэнэй ажалайнь шамтарые тобшохоноор хаража үзэе.

ЗАПРАВКЫН ШЭНЭ ПУНКТ

„БАЙГАЛ“ ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Түрхэлэй hонин

ШЭНЭ барилганууд

СЭСЭРЛИГ ТАРИГДАБА

ЗАМБИ ТУБИИН ЗҮГ ЗҮБХИС БҮХЭНhӨӨ

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ЛЕНИНСКЭ УРЯА

Эзэрхэг түрмхэйшүүлэй хохидолдо оруулжа

Австралида совет фильмнүүд ехээр hонирхогдобо

ЗҮҮН ПАКИСТАНДАХИ БАЙДАЛ

ХЭЛСЭЭН ТУЙЛАГДАБА

Окинавадахи митинг

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ 1970 ондо абажа захилан ехэнүүд